

Gondolatok a Nat2020 egy éve történt bevezetése kapcsán

Bárány Zsolt Béla

Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziuma

baranyz@gmail.com

A kémiatanítás keretei több alkalommal is megváltoztak az elmúlt fél évszázad során. Ennek első kézzel fogható jele 26 éve következett be, amikor az általános iskolák 7-8. évfolyamán heti 1,5-1,5 órára csökkentették a kémiaórák számát, miközben érdemben nem változott az átadandó tananyagtartalom. Azóta számos alkalommal következett be tartervi változás. A 2012-es Nemzeti alaptanterv (Nat), különösen a hozzá kapcsolódó kerettantervek szigorúan előíró jellegűek lettek, amelyek elviselhetetlen mértékben megkötötték a tankönyvírók és a tanárok kezét. Mindössze 10% szabadságot engedélyeztek, és a kerettantervek már-már tanmenet jellegű részletességgel írták elő a tanítandó tartalmakat, azok sorrendjét, óraszámát és a módszertani elvárásokat. Egyetlen pozitívum, hogy az ún. „A” típusú kémia kerettantervben már erőteljesen megjelentek a kontextusalapú kémiatanítás vonásai. Ugyanakkor mindkét kémia kerettanterv irreálisan nagy mennyiségű tananyag megtanítását írta elő, és ez a megállapítás fokozottan érvényes az ún. „B” típusú kémia kerettantervekre. A gimnáziumi „B” kerettantervekben ugyanis megjelentek a korábban csak a 8. osztályban tanított szerves kémiai ismeretek is, és ez a tanárok egy jelentős részének tetszésével találkozott. Ugyanakkor ez (is) vezetett ahhoz, hogy a rendelkezésre álló óraszámban a tananyag teljesíthetetlen mértékűre duzzadt. Ezek a hibák aztán szükségképpen megjelentek a tankönyvekben is.

2017-ben az EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001 – *A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása* projekt keretében megkezdődött az új Nat kidolgozása. Az elképzelés fontosabb elemei: a tananyagcsökkentés mértéke érje el az elmúlt három évtizedben bekövetkezett óraszámcsökkenést; váljon hangsúlyosabbá az alkalmazásközpontú tananyagszervezés, az ott-hon is elvégezhető kísérletek, érdekességek, tudománytörténeti anekdoták, humoros történetek beépítése a tanórába; miközben legyen a kerettanterv sokkal rugalmasabb, jelentős szabadságot biztosítva a tanárok számára.

Végül 2020 szeptemberében bevezetésre került az új Nat. A kémiát tanulók közül ez a 9. évfolyamon, valamint a hat és nyolc évfolyamos képzések esetében a 7. évfolyamon tanulókat érintette. Ahhoz, hogy érdemben igazolást nyerjen, sikerült-e elérni az elsődleges célokat, legalább 4-6 tanév szükséges.

Az előadás és beszélgetés célja az első tapasztalatok megosztása, valamint a Nat2020 bevezetésével együtt járó kérdések áttekintése.